

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

23.04.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Publics.bg

✓ АИКБ и ПП АБВ обсъдиха Закона за енергетиката и мерките на правителството за подкрепа на бизнеса

Председателят на ПП АБВ Румен Петков и зам.-председателят на партията Любомира Ганчева проведоха онлайн разговор с председателя на АИКБ Васил Велев, съобщиха от пресцентъра на партията. По време на дискусиата са представени основните опасения на партията, че гласуваният Закон за енергетиката създава редица проблеми - измененията със задна дата на цената на природния газ за балансиране пречат на работата на свободния пазар и могат да доведат до фалити на търговците на природен газ или на техните клиенти. Създават се условия за търговците и клиентите да загубят доверие в системата, което би застрашило работата на борсата и на "Газов Хъб Балкан", като тези опасения са потвърдени и в писмото на Клаус-Дитер Борхард от Европейската комисия до България от 03.04.2020 г.

Ръководството на партията изказа и безпокойството си от политиката на бездействие на "Булгаргаз" ЕАД цената на природния газ да се поддържа умишлено висока, като през това време се доставя втечен природен газ на непазарен принцип и по цени, които се оказват високи след преизчислението, предаде "Фокус". Председателят на АИКБ представи възраженията на бизнеса по повод антикризисните мерки на правителството и мярката 60/40. ПП АБВ и АИКБ се обединиха около становището, че политиката на правителството за подпомагане на бизнеса и работещите хора, и управлението на енергетиката си приличат по това, че и двете не предлагат работещи решения, а създават повече проблеми, които могат да се окажат фатални по време на криза не само за бизнеса, но и за домакинствата.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНР](#)

✓ Председателят на парламента насрочи извънредно заседание за 28 април

Председателят на Народното събрание Цвета Караянчева насрочи извънредно заседание на депутатите за идния вторник, 28 април.

Заседанието бе поискано от БСП. Единствената точка в дневния ред е изслушване на премиера Бойко Борисов за ефективността на предприетите здравни, икономически и социални мерки срещу пандемията.

Изслушването трябваше да се състои вчера, но в парламента не се събра необходимият кворум.

От БСП обвиниха премиера, че се „крие от въпросите на хората“ и няма план за изход от кризата, а от ГЕРБ отвърнаха с упрек към социалистите, че търсят политически пиар.

✓ Борисов и Лагард приветстваха суапвата линия между ЕЦБ и БНБ

[Установяването на суапва линия между ЕЦБ и БНБ](#) за осигуряването на ликвидност в евро е било приветствана в телефонен разговор от министър-председателя Бойко Борисов и председателя на Европейската централна банка Кристин Лагард.

Българският премиер е определил решението като голяма подкрепа за България и гаранция за допълнителна стабилност на валутния борд, съобщи правителствената пресслужба.

Борисов изтъкнал, че приемането на страната ни в чакалнята на еврозоната ще бъде от изключителна полза за икономиката ни и че общият банков контрол е гаранция за прозрачността на работата и на българските банки. Премиерът акцентира и върху конкретните стъпки и усилия, които правителството, банковият сектор и надзорът у нас реализират в процеса по подготовката.

Двамата са обсъдили и възможностите за справяне с последиците от Covid-19 и необходимостта от общ европейски финансов отговор на негативните отражения от пандемията.

Кристин Лагард поздрави премиера Борисов за предприетите социално-икономически мерки с цел подпомагане на българския бизнес по време на извънредното положение. Бойко Борисов заяви пред Лагард, че страната ни отпуска 4,5 млрд. лв. ресурс в полза на малкия и средния бизнес, самонаетите и за хората, които са в неплатен отпуск за периода на кризата под формата на финансови инструменти, се посочва в съобщението на правителствената пресслужба.

✓ **Без плащания до края на 2020-а по проекти за нови бойни кораби и машини**

Министърът на отбраната Красимир Каракачанов не очаква до края на годината да има плащания по проекти за новите кораби и машини за Сухопътните войски. Преговори се очакват „най-вероятно през лятото“, обясни пред Би Ти Ви Каракачанов.

По проекта за нови кораби вече е избрана германската фирма „Люрсен“, а от четирите поканени фирми за сухопътните войски само две са подали реални оферти. Общата стойност е близо два и половина милиарда лева. Но ситуацията сега е такава, че по проектите не се преговаря.

„Западните фирми, с които преговаряме, те не могат да дойдат до България, нито нашите специалисти могат да отидат там. Процедурата замръзна заради коронавируса“, каза Каракачанов.

В писмен отговор на въпрос на депутат военният министър казва, че ако изпълнението на основните инвестиционни проекти се спре, това ще попречи на армията да изпълнява задачите си. А заради технологичното изоставане „системата на отбраната ще изпадне в колапс“.

Министерството на отбраната вече е информирало финансовото ведомство за реструктуриране на разходите. Ограничава се поемането на нови ангажименти. А за повече приходи вече има план за продажба на 158 имота с отпаднала необходимост.

✓ **КЕВР ще обсъди предложението на "Булгаргаз" за поевтиняване на природния газ**

Природният газ да поевтинее с близо 7 процента от май - това предложение на „Булгаргаз“ ще бъде разгледано на открито заседание в енергийния регулатор.

Според сключеното наскоро споразумение между „Булгаргаз“ и руския й доставчик „Газпром експорт“ цената на синьото гориво се изчислява всеки месец и се образува по формула, включваща цените на петрола и на газа на няколко европейски хъба. Така, независимо, че от началото на този месец синьото гориво поевтиня с 43 на сто, се очаква цените му да паднат и от май и мегаватчас да струва около 23-24 лева без таксите и налозите.

При това намаление регулаторът ще трябва да постанови нови по-ниски цени и на парното и топлата вода за следващия месец, тъй като газът формира по-голямата част от крайната цена на топлоенергията.

✓ **Над 65 фирми са трансформирали производството си заради извънредната ситуация**

За по-малко от месец над 65 фирми у нас са се адаптирали и са трансформирали производството си съобразно извънредната ситуация заради коронавируса. След кризата това преориентиране би могло да допринесе за разширяване на производството и създаване на устойчиво развитие на тези предприятия. Това показва анализ на „Индъстри информ“, които правят анализи на различни отрасли в българската индустрия.

В предаването „Преди всички“ Мариана Дамова, създател на „Индъстри информ“, преподавател в Канада, работи за Европейската космическа агенция, посочи, че на европейско ниво ще се търсят по-близки пазари и се създава положителна ниша за България.

„Българските предпазни облекла и други предпазни материали са конкурентноспособни. Продукти на билкова основа също могат да бъдат конкурентноспособни“.

По думите й български фирми проявяват и креативност в тази ситуация:

„В модната, в шивашката индустрия имаме представители на няколко бранда, които произвеждат не само безопасни маски, но и обръщат внимание на естетиката. Има фирма, която произвежда дрехи с български мотиви, предлага везани маски. Има и търговски ефект - при закупуване на дреха се получава подарък - маска в същата гама“.

✓ **До 10 000 лв. помощ за предприятията на хора с увреждания**

От 3000 до 10 000 лева финансова помощ ще могат да получат специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания.

За безвъзмездното финансиране ще се кандидатства до края на месец май по схема на Оперативната програма "Иновации и конкурентоспособност".

Предвижда се размерът на финансовата помощ за осигуряване на оперативен капитал на предприятията и запазването на стабилността на работните места да бъде 173 000 лева.

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията по Закона за малките и средни предприятия и да са юридически лица или еднолични търговци, които са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Трябва да са се регистрирали преди 1 януари 2019 г. и през последните две години да са осъществявали стопанска дейност.

Предприятието-кандидат трябва да не е имало финансови затруднения към 31 декември 2019 година.

В процедурата ще могат да участват само тези предприятия, които не могат да кандидатстват за финансиране по другите европейски програми.

Помощта може да се използва за разходи, необходими за преодоляване на недостига на средства или липса на ликвидност, настъпили в резултат на пандемията.

✓ Гърция е постигнала първичен бюджетен излишък от 4,4 % за 2019

Гърция е постигнала значителен първичен бюджетен излишък от 4,4 процента от БВП през 2019 г. показват официалните статистически данни, публикувани днес, предаде телевизия "Скай".

В абсолютна стойност излишъкът възлиза на 8,25 милиарда евро.

Статистическите данни показват трайни първични бюджетни излишъци над 3,7 процента от 2016 г. насам - 3,7 процента през 2016 г., 3,8 процента през 2017 г., 4,3 процента през 2018 г. и 4,4 процента през 2019 г.

Общата сума на първичните излишъци през последните четири години е била 29,484 млрд. евро.

Дългът на общото управление в същото време се е увеличил от 315 млрд. евро през 2016 г. на 331 млрд. през 2019 г., когато обаче е бил значително по-нисък от 2018 г., когато е бил 334,7 млрд. Като процент от БВП дългът на общото управление се е движил както следва: 178,5 процента през 2016 г., 176,2 процента през 2017 г., 181,2 процента през 2018 г. и 176,6 процента през 2019 г.

Преди дни обаче МВФ прогнозира, че Гърция ще завърши 2020 г. с първичен бюджетен дефицит от -5,1 процента от МВФ заради рецесията, която ще предизвика пандемията от коронавирус. Различни прогнози предвиждат дългът на общото управление да достигне между 194 и над 200 процента от БВП.

БНТ

✓ Владислав Горанов: Влизането в еврозоната ще стане в договорените срокове с ЕЦБ

До няколко седмици ще сме 100% готови за чакалнята на еврозоната. На 70% е готова и последната банка, непокрила досега изискванията на ЕЦБ. Това заяви за предаването "Бизнес. БГ" финансовият министър Владислав Горанов.

Владислав Горанов, министър на финансите: Ще стане в сроковете, които са договорени с Европейската централна банка, така че процесът да бъде финализиран успешно. Следващите няколко седмици, можем бързо да наваксаме пропуснатото време.

Това е процес, по който се работи близо 2 години, каза още Горанов. Десетки са стъпките, изминати дотук. Стотици са разговорите между българските власти, Европейската комисия, Европейската централна банка. Ерозоната е задължение, тя е цивилизационен избор да участваш в Европейския съюз.

Тук големият въпрос, според Горанов, е има ли рационални аргументи за отлагане, или не. Особено в период на криза се показва, че големите икономики, които действат заедно, са много по-готови за отговор на кризата от малките, особено държави, които нямат собствена валутна политика, обясни финансовият министър.

Владислав Горанов, министър на финансите: Еврозоната не е сладкарница, тя е жив организъм на икономика с обща кръвоносна система, което дава много възможности. Ние не трябва да гледаме консуматорски на еврозоната или консуматорски към присъединяването към ЕС. Ние сме част от обща система от ценности.

Според Владислав Горанов е имало разколебаване дали обществото е единно по тази тема, но в крайна сметка важните решения се вземат с достатъчно политическа воля.

Владислав Горанов, министър на финансите: Едната вярва, че еврото няма да продължи да съществува и че едва ли ЕС ще се разпадне. Нещо, в което аз не вярвам. Другата група от хора просто не иска подобен политически успех да се реализира от нашето общество. И може би и трета група от хора, която ѝ харесва България да стои разкрячена между геополитическия си избор, евроатлантизма или някаква друга посока, която не мога да посоча на картата.

Горанов коментира и мерките на правителството за бизнеса и икономиката след кризата.

Владислав Горанов, министър на финансите: Кризата е предизвикателна, така че ако ви кажа, че не съм притеснен за нищо, ще звучи много самонадеяно. Отговорността на финансовия министър е даде възможност не само всички сфери на обществения живот, които се финансират през бюджета да продължат да функционират нормално, но и да осигури или да предвиди развитието на кризата, доколкото това е възможно, и дадем възможния принос и към реалния сектор на икономиката, което доста сериозно предизвикателство.

На въпрос дали сме способни като други държави да направим мащабни грантови схеми, Горанов отговори.

Владислав Горанов, министър на финансите: Трудно е за държава във валутен борд, която няма собствена емисионна политика да прилага подобни по мащаб мерки. Хубаво е, че израснахме във времето да се сравняваме с държави като САЩ и Германия, но имаме грантове. Мярката, която е свързана със субсидиране на заетост, т.е. предоставяне помощ на работодателите, за да съхранят заетост, е грант и тя е за милиард и половина. Не мисля, че сме стигнали дотам, че държавата да изкара един хеликоптерите на правителствения отряд и на жълтите павета да разхвърля едни пари.

В период на криза, когато не знаем какви ще са икономическите последици върху цялото общество трябва да сме много предпазливи с готовите пари за харчене, каза Горанов.

Ролята на държавата чрез преразпределение през бюджета да съхрани основните си функции, да даде възможност на здравеопазването и на социалната система да функционират и не сме пестили да надградим.

Владислав Горанов, министър на финансите: Българското общество очаква ли да отворим бюджета, който не е ясно колко е, защото в него единственото сигурно нещо е разходната част, приходът е една прогноза, която може да се състои или да не се състои. Да започнем да раздаваме пари на калпак, това ли е очакването?

Финансовият министър не разглежда сценарий за преразглеждане на данъчната политика през 2020 година. В период на криза, когато трудно си събираш действащите данъци, да ги увеличаваш е изключително грешно стопанско решение, смята Горанов. Не мисли, че ще се наложи и втора актуализация на бюджета.

Владислав Горанов, министър на финансите: Пред нас е кризата, наблюдаваме я ежедневно, мерките, които анонсирахме може да бъдат актуализирани утре. За съжаление, никой не може да каже кога можем да се върнем към нормалните измерения на стопанския живот.

Последната голяма стопанска криза през 2008 година имаше ясни параметри и ограничения. Сега сме свидетели на бърз и дълбок шок върху потреблението и стопанството, което никой не може да каже точен отговор кога хората ще се върнат към нормалния живот, за да можем да предвидим следващите мерки и стъпки, обясни Горанов.

✓ **Михаил Околийски: В България не са налице условията за отхлабване на мерките срещу коронавируса**

Сега е моментът националните правителства много внимателно да отпускат мерките и да не се поддават на популистски натиск и да вземат решения, за които по-късно да съжालват. Това заяви в Сутрешния блок на БНТ Михаил Околийски, представител на СЗО в България.

Според него мерките, които се взимат, работят, но това не се забелязва, защото държат нисък броя новозаразили се.

По-малко от 3% от българите спортуват, което е най-ниският процент в ЕС, но сега се оказва много важно, за го разбирам като специалист по психично здраве, каза Околийски.

СЗО препоръчва отхлабване на мерки при няколко условия – новорегистрираните например да не са все повече, какъвто е случаят в България. Второ условие е да се осигури възможност за достатъчно тестване, а също така да се знае, че здравната система може да издържи. Тези 3 условия в България не са налице, коментира Околийски.

Има 2 изследвания в клинична фаза за разработването на ваксина срещу Covid-19.

✓ **Защо бензинът не поевтинява по-драстично?**

По-ниски цени на горивата у нас прогнозира експерти. Те са категорични, че цената на петрола ще се задържи на сегашните нива и през следващите седмици, а това ще доведе до поевтиняване на горивата.

Сривът в цената на петрола вече се отразява върху стойността на горивата у нас. Само за месец бензиностанциите свалиха цената на бензина и дизеловото гориво между 10 и 20 на сто.

Според експерти понижението става бавно, тъй като в цената на горивата има фиксиран компонент, която не се влияе от стойността на петрола. Сред тях са акциза върху горивата, разходи по транспорт, производство и съхранение на готовата суровина.

В повечето варненски бензиностанции най-масовият бензин А-95 се продаваше за около един лев и 84 стотинки. Шофьорите вече усещат разликата в цената при всяко зареждане, но не и с темповете, с които поевтинява петролът.

Шофьор: Още трябва да падне горивото даже, защото хората нямат пари, за хляб няма пари.

Шофьор: Вече 10-тина дни, откакто беше последната промяна в цените, цените паднаха оттам насетне, петролът продължаваше да намалва като цена, но горивата си останаха същите поне през бензиностанциите

Горивата в страната ще поевтинеят още, категорични са експертите.

Доц. Михал Стоянов - Икономически университет - Варна: Напълно е възможно това да се случи за някои от конкурентите в настоящия ден или в следващите дни, а за други, които са формирали по-големи запаси да е необходимо по-дълго време.

Една от причините цените у нас да не паднат драстично е сортът "петрол", който се внася в страната. Най-евтиният и популярен на запад - "Брент" не се предлага у нас.

Доц. Михал Стоянов - Икономически университет - Варна: Основният производител в България не закупува този сорт петрол, а сорт тип "Уралс", чиято цена не е достигнала тези толкова ниски, шокиращи дори за някои, нулеви или отрицателни стойности.

Заради намаленото търсене на гориво през последния месец обаче е възможно част от малките бензиностанции в страната да имат сериозни финансови затруднения и дори и да фалират.

✓ **1,2 млрд. по-малко пасажери в авиотранспорта до септември заради COVID-19**

До септември пандемията може да намали с милиард и 200 милиона броя на пасажерите в авиотранспорта. Прогнозата е на Международната организация за гражданска авиация към ООН.

Най-голям отлив се очаква в Европа, преди всичко в активния летен сезон, както и в Азиатско-тихоокеанския район.

Възможно е капацитетът на компаниите също силно да се свие, което ще доведе до загуба на приходи в размер на между 160 и 253 милиарда долара за първите девет месеца на годината.

✓ **Отбелязваме Световния ден на книгата**

На 23 април отбелязваме Световния ден на книгата и авторското право.

Датата не е избрана случайно - с нея са свързани имената на Уилям Шекспир, Мигел де Сервантес и Владимир Набоков.

Целта на инициативата е насърчаване на четенето и издаването на книги. А идеята за празник се заражда в Каталуня, където на днешния ден традиционно се подарява книга.

По инициатива на ЮНЕСКО всяка година се избира световна столица на книгата. През 2020-та това е Куала Лампур в Малайзия.

✓ **Лидерите на ЕС обсъждат създаването на Европейски фонд за възстановяване**

Лидерите на държавите от ЕС ще участват днес във видеоконферентна среща на върха, на която ще обсъдят мерките за излизане от кризата и за възстановяване на икономиките след пандемията от коронавирус.

За четвърти път от началото на кризата европейските лидери заседават видеоконферентно.

Днес те ще обсъдят одобрените до сега мерки и създаването на Европейски фонд за възстановяване, предназначен за най-засегатите от коронавируса страни и региони в Европа.

В срещата на лидерите ще участват и президентът на Европейската централна банка Кристин Лагард и председателят на Еврогрупата Марио Сентено.

Постигането на споразумение за начина на финансиране на помощта за икономическо възстановяване може да продължи до лятото и дори по-дълго предупреди представител на Брюксел.

Днешната видеосреща на върха вероятно ще излезе само с обща договорка за използване на следващия общ бюджет за подновяване на растежа.

Очаква се и лидерите на 27-те да одобрят 500 милиарда евро за спасителни мерки от юни.

Остават различия по общи "коронаоблигации" за набиране на средства за финансиране на нов растеж.

✓ ООН: Светът е заплашен от "библейски глад"

ООН предупреди, че светът е заплашен от "библейски глад" заради COVID-19. До края на годината, броят на страдащите от недохранване може да се удвои и да достигне 265 милиона души. Най-застрашени са 10 държави, в които има военни конфликти, икономически кризи и силно въздействие на климатичните промени.

Всеки ден в света от глад умират 21 хиляди души. Всяка вечер гладни си лягат 820 милиона души. 135 милиона са между живота и смъртта заради недостиг на храна. Ако тази статистика изглежда стряскаща, то през следващите три-четири месеца цифрите могат да се удвоят. Защото тези данни са преди пандемията от COVID-19.

Дейвид Бийзли, директор на СПП: Изправени сме не само пред глобална здравна пандемия, но и пред глобална хуманитарна катастрофа. Много хора, които живеят в разрушени от конфликти зони, включително жени и деца, страдат от недохранване.

Световната програма по прехрана осигурява храна за около 100 милиона души. Ако доставките спрат - всеки ден гладът може да отнеме живота на около 300 хиляди. Това е най-лошият сценарий, но е възможен, предупреждават от организацията.

Дейвид Бийзли, директор на СПП: Нуждаем се от бърз и безпрепятствен достъп до всички уязвими общности. Веригите за доставки не трябва да бъдат прекъсвани. Хуманитарните стоки и търговията трябва да продължат да преминават граници, защото са жизненоважни за световните хранителни мрежи, както и за световната икономика.

За да се ограничат мащабите на недохранването трябва да действат всички държави и то веднага, призовават от Световната програма по прехрана.

[В. Монитор](#)

✓ Премиерът ще участва в онлайн заседание на Европейския съвет

Премиерът Бойко Борисов ще участва в четвъртък в заседанието на Европейския съвет, което ще се проведе с видеоконферентна връзка, съобщиха от МС.

Това ще бъде четвъртото онлайн заседание, по време на което лидерите на ЕС ще продължат обсъждането на действията на общността в отговор на епидемията от COVID-19.

На последното заседание от 26 март държавните и правителствени ръководители на ЕС постигнаха съгласие, че са необходими координирана стратегия за излизане от кризата, всеобхватен план за възстановяване и безпрецедентни инвестиции.

Лидерите натовариха председателя на Европейския съвет Шарл Мишел и председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен да работят за разработването на пътна карта и план за действие, насочени към гарантиране благосъстоянието на всички европейци и връщането на ЕС към силен, устойчив и приобщаващ растеж, основан на зелена и цифрова стратегия.

✓ Сезонът на морето започва от август

За кратко, но летен сезон ще има. Турагенциите вече събират пари за първи резервации в началото на август, иначе в добри години време на пълни хотели. Въпреки късното начало цените ще са без промяна спрямо предишния сезон, защото хотелиерите очакват повече разходи за мерки за опазване на здравето на гости и персонал.

Кога точно ще има пълни плажове експертите имат различни мнения. Месец след отпадане на ограниченията заради извънредното положение или от 15 юни може да се очакват първите летовници. Това са оптимистичните виждания за старт на сезона. Скоро се очакват срещи на браншът с туристическия министър Николина Ангелкова какви мерки ще взимат ресторантьори и хотелиери за организация на сезона. Вече има конкретни предложения и се очаква в обсъжданията да се включат чиновници от вътрешното и здравното министерства.

След лансирането на няколко инициативи, които да помогнат на аграрния сектор, днес вицепремиерът и министър на отбраната Красимир Каракачанов представи и такава за спасяване на туризма. Инициативата "Българско лято 2020" предлага евтини почивки за българи, а вицепремиерът се готви също за срещи с браншови организации, „за да постигнем бърз ефект във времето на тази криза“.

„В тази ситуацията е необходима съвършена промяна в управлението на кризата на база на опита на СЗО и световната организация за туризъм“, смята изп. директор на Националния борд по туризъм д-р Полина Карастоянова. От организацията настояват за нови правила за гарантиране на социална дистанция при летовниците, за да се опази здравето на гости и персонал. Но не с препоръчителен характер, а „облечени“ в нормативен документ от МТ или здравното министерство. Един вид стандарт, разписан за гарантиране на предоставяните услуги. Експертите са категорични, че коронавирусът ще доведе връщане на хранене на смени, известен от времената на соца, преосмисляне на услуги като „ол инклузив“, нови процедури за настаняване и напускане на хотелите и др.

По думите на д-р Карастоянова промени ще трябва в концесионните договори на плажовете с анекс поне за тази година. По закон 50 на от ивицата трябва да е за свободно разполагане на чадъри. За тази година се предлага отпадане на безплатната зона, за да се осигури разстояние от няколко метра между почиващите. Тази отстъпка за стопаните на плажовете трябва обаче да сваля цената на сянката по плажовете.

Но според изп.директор на Института за анализи и оценки в туризма доц. Румен Драганов мерките отдавна е трябвало да бъдат предложени за обсъждане. По думите му липсва икономически щаб в туризма или т.нар. от него „генерали икономисти“, които да оформят приоритетите и мерките за спасяване на сезона. „Българските хотели не са подготвени за коронавируса, както на болниците им трябваша да се подготвят около месец срещу епидемията, така и на браншът ще му трябва минимум 30 дни за подготовка“, смята Драганов. Безспорно българинът ще бъде силно уважаван клиент и вече прави резервации за август, коментира експертът Констатин Занков. По думите му цените са на нива от миналата година, а по-атрактивни оферти има за по-дълги периоди.

✓ 1000 души на ден взимат ПИК за онлайн данъчни декларации

По 1131 персонални идентификационни кодове (ПИК) се издават ежедневно от началото на извънредното положение. От 13 март до 16 април издадените ПИК са 39 600, сочат данни на Националната агенция по приходите (НАП), изведени за „Монитор“.

По груби оценки на агенцията е налице ръст в търсенето на кодове от близо 30% спрямо същия период предходната година.

Общо 850 000 граждани използват ПИК.

„Покрай извънредното положение има интерес и по повод на издадени ПИК, и по повод на забравени, които могат да бъдат възстановени по колцентъра“, обясни говорителят на агенцията Росен Бъчваров.

Обработените към момента данъчни декларации са малко над 284 800, като 80% са подадени онлайн. Така 230 000 души са декларирали данъците си през мрежата. Очакванията са до края на срока общо 500 000 граждани да подадат информация, което означава, че за по-малко от 10 дни трябва още над 200 000 души да попълнят декларациите си. Припомняме, че сроковете за физически лица се запазват, като до края на месеца трябва да се декларират данъци. В същия срок трябва да се декларират и внесат окончателните осигурителни вноски за 2019 г. От тази година се въвежда и предварително попълнени декларации, достъпни през портала за електронни услуги на НАП. За да се възползват, гражданите трябва да имат валиден електронен подпис или ПИК. Данните в декларацията са на база изпратена информация от работодател, но всеки гражданин носи отговорност доколко те са верни. Поправки в документите могат да се правят по всяко време до 30 септември 2020 г. За улеснение приходната агенция представи видеоклип, който обяснява как се влиза в е-декларация, кои приложения и части към нея трябва да се попълнят, както и как да се изпрати тя към НАП.

Обработката на данните отнема не повече от 15 минути

след които гражданинът разбира дали е допуснал грешки. Основните промени в данъчните срокове са за бизнеса и едноличните търговци (ЕТ). Те, заедно със земеделците, извършващи дейност като ЕТ, трябва да декларират данъците си до 30 юни. „Независимо от удължения срок обаче много търговци вече са подали годишните си данъчни декларации“, посочват от НАП. Ако желаят да ползват отстъпка от 5% върху данъка си за довносяне, тези лица следва да подадат годишната си декларация и да внесат дължимия по нея данък в срок до 1 юни. Важно условие е, че ако някой от изброените получава приходи от наем, то това обстоятелство трябва да се посочи в декларацията и да се изпрати до края на месеца.

В НОИ също се „тълпят“ за електронен достъп

От въвеждането на извънредното положение на 13 март тази година до 15 април Националният осигурителен институт е издал 26 344 персонални идентификационни кода (ПИК), които позволяват достъп до електронните услуги на института. Забележима е и активността при заявяването на ПИК по електронен път - между 100 и 120 онлайн заявления на ден се обработват само в териториалното поделение на НОИ в София. В периода 3-15 април т.г. 1250 софийнци са поискали да се сдобият с код чрез Системата за сигурно електронно връчване на Държавна агенция "Електронно управление".

✓ С 8% поскъпнали имотите в София в периода октомври - декември 2019 г.

В последното тримесечие на миналата година имотите в столицата ни са поскъпнали с 8% на годишна основа в края на 2019 г., показват данни на Knight Frank.

Компанията класира София на 21-о място в света по ръст на цените на жилищата през четвъртото тримесечие на 2019 г.

Столицата ни се е изкачила с девет места в Residential Cities Index на консултантската компания преди пандемията от коронавирус, след като зае 30-о място през третото тримесечие на миналата година.

Столицата на Филипините Манила оглавява индекса, включващ 150 града в света, със среден ръст на цените на жилищата от 22% на годишна основа. Икономиката на Филипините беше една от най-силно растящите в Азия през миналата година, като брутният вътрешен продукт на страната се увеличи с 5,9%, а безработицата спадна до 20-годишно дъно, подкрепяйки търсенето.

В десетката попадат още Будапеща (19,5%), австралийският град Хоубарт (16%), китайският град Сиан (14,2%), Санкт Петербург (12,4%), Загреб (12,2%), Ухан, откъдето тръгна пандемията от коронавирус (11,8%), Талин (11,5%), Люксембург (11,4%) и Атина (11%). Двущифрен ръст на цените на жилищата през четвъртото тримесечие на миналата година е отчетен също в Измир, Лион, Анкара и Хидерабад в Индия.

На обратния полюс е Йерусалим, където цените са паднали с 14% на годишна основа в края на 2019 г., което превръща израелския град в най-слабия жилищен пазар в света. В топ десет на градските жилищни пазари с най-голям спад на

цените попадат още Абу Даби (-7,5%), Дубай (-6%), индийският град Ченай (-5%), Абърдийн (-4,1%), Ванкувър (-4%), Палермо (-3,8%), Генуа (-3,8%), австралийският град Дарвин (-3,6%), Любляна (-3,6%).

Общо 23 града в индекса отчитат спад на цените на жилищата в края на 2019 г., а в Осака те са останали непроменени.

През миналото тримесечие индексът е отбелязал ръст от 3,2% на годишна основа, което е най-слабото му годишно покачване от второто тримесечие на 2015 г. Ръстът обаче леко се е ускорил през последното тримесечие на 2019 г., с което увеличението за годината достига 3,7%.

Над 85% от включените в индекса 150 града са регистрирали ръст или задържане на нивото на цените през миналата година. 14 града са регистрирали двуцифрен ръст на цените, шест от които в Европа, включително Люксембург и Лион.

Градове в Централна и Източна Европа продължават да се представят силно, както и някои австралийски и китайски градове, които са възстановили ръста на цените си.

По-интересно в края на миналата година обаче е било положението на дъното на класацията, където редица големи градове като Лондон и Ванкувър са регистрирали подобрене след няколко години на слабо представяне по отношение на цените на жилищата.

Knight Frank очаква индексът на цените на жилищата да регистрира стабилен растеж през първото тримесечие благодарение на ниските лихви в много развити икономики, след което да отслабне през второто тримесечие в резултат на коронавирусната пандемия. Компанията продължава да прогнозира, че обемот на продажбите ще бъде засегнат по-силно от цените.

✓ Турция сертифицира курорти без коронавирус

Турското правителство започна инициатива за сертифициране на курорти, където няма случаи на коронавирус, съобщи министърът на културата и туризма в южната ни съседка Мехмет Нури Ерсой, цитиран от „Хюриет Дейли Нюз“.

„Първо ще разработим международно приетата система за сертифициране“, поясни той, като допълни, че в комисия, издаваща сертификатите, ще влизат служители от Министерствата на здравеопазването, транспорта и земеделието. Първото им заседание е проведено миналата седмица.

В комисията също ще се включат и неправителствени организации. Очаква се системата за сертифициране да бъде завършена през първата седмица на месец май. До края му пък ще бъде организирано получаването на сертификати от туристическите комплекси.

Министърът на туризма също така изрази надеждите си вътрешният туристически трафик да бъде възобновен, след като в средата на май отпаднат мерките за овладяване на заразата.

В началото на годината, преди кризата с коронавируса, Турция се стремеше да достигне 60 млн. туристи. Според официални данни, през 2019 г. те са наброявали 51,9 млн. души. Приходите от туризъм в страната достигат 34,5 млрд. долара през миналата година, което е рекордно високо ниво, сочат статистическите данни.

Земя

✓ Пандемията доведе до нови трусове на световния житен пазар

Ограничения за износа на основни зърнени култури от страни, които са традиционни износители, предизвикаха нови сътресения на международния пазар през изминалата седмица. Последниците от мерките срещу световното разпространение на коронавируса засегнаха през последните дни и логистичните схеми, стана ясно от коментар на експертите на Софийската стокова борса (ССБ).

Пандемията започна да създава сериозни проблеми в процесите на производството и доставките на зърно към местните и международни пазари. На преден план в Европа вече излизат логистичните проблеми с доставката на зърно към експортните терминали.

Според износителите и вносителите на зърно има сериозни проблеми с работната ръка и в организацията по складиране и съхраняване на зърното в Европейския съюз.

Експертите отбелязват, че нарушението в предлагането не е свързано само с директното въздействие на болестта върху живота и благосъстоянието на хората, но най-вече с усилията за ограничаване на разпространението на вируса, което само по себе си ограничава и мобилността.

Освен това пазарите на Запад не бяха особено активни заради Великденските празници.

През изминалата седмица пшеницата в САЩ леко поевтиня с 1,00 долар до 240,00 долара/тон. Във Франция цената остана без промяна на равнище 206,00 евро/тон. „Новото е, че страните от Черноморския регион обявиха ограничаване на износа, а при Румъния той съвсем спря“, отбелязват от борсата. Този процес се отрази най-вече върху цените в Украйна, където за пшеницата имаше повишение от 11,00 долара до 228,00 долара/тон, а в Русия цената се вдигна с 6,00 долара до 226,00 долара/тон.

В подкръг „Зърно“ на „Софийска стокова борса“ АД хлебната пшеница се търсеше през седмицата на 340,00-350,00 лв./тон. Продавачите се завърнаха в търговията, но отказаха да слязат под 375,00 лв./тон. Всички цени са без ДДС. Фуражната пшеница у нас се търсеше на 315,00-320,00 лв./тон, а предлагането беше близо до тези стойности на равнища 330,00-340,00 лв./тон.

За царевица на Софийската стокова борса имаше купувачи при цени 260,00-275,00 лв./тон, докато продавачите искаха 300,00 лв./тон. В САЩ царевицата леко поевтиня с 3,00 долара до 161,00 долара/тон в Чикаго. В същото време цената ѝ се запази без промяна Украйна е 180,00 долара/тон. Спад имаше и във Франция - с 1,75 евро до 163,00 евро/тон.

Ечемикът в Украйна поскъпна 2,00 долара и се котираше на 180,00 долара/т, а във Франция остана без промяна на 170.00 евро/тон.

При рапицата в Европейския съюз (Euronext) котировките леко се нормализират с понижение от 2,50 евро до 369,25 евро/тон.

У нас е отчетено повишение на котировките за маслодаен слънчоглед, като търсенето вече е на равнища 640,00-650,00 лв./тон, а продавачите очакват 700,00 лв./тон.

✓ **Коронавирусът повишава корупцията**

Органът на Съвета на Европа (СЕ), натоварен с превенция на корупцията, предупреди за повишени корупционни рискове в здравния сектор, свързани с Ковид-19, и призова държавите за максимална прозрачност, предаде АФП.

Избухването на пандемията увеличава корупционните рискове и здравният сектор е особено уязвим поради спешно възникващите нужди от медицински материали, опростяването на правилата за пазарните сделки, претоварените здравни служби и свръхнатоварения медицински персонал, заяви Групата на държавите, борещи се срещу корупцията (ГРЕКО) в СЕ, която публикува директиви за 50-те страни членки.

Председателят на ГРЕКО Марин Мърчела от Хърватия изтъква, че съчетанието от спешна ситуация, концентрация на власт, нарушения на правата и свободите и вливане на значителни суми в икономиката с цел смекчаване на кризата представлява коктейл, носещ рискове от гледна точка на корупцията.

Корупционните практики може да засегнат и частния, и държавния сектор, вземайки различни форми: подкупи в службите, свързани със здравния сектор, конфликти на интереси и функции на лобиране в науката и разработването на нови продукти, разпространяване на фалшиви продукти за медицината и т. н.

ГРЕКО приканва централните и местните власти да бъдат максимално открити и прозрачни, що се отнася до решенията си, и напомня, че те трябва да поддържат готовност да бъдат проверявани. Държавите трябва освен това да осигуряват защита на онези, които подават тревожни сигнали за положението в здравния сектор.

✓ **Брюксел отлага стратегията “От фермата до трапезата”**

Представянето на новата стратегия “От фермата до трапезата”, което Брюксел подготвяше за края на април, ще бъде отложено за по-късно тази година. Това съобщават от Euroactiv. “От фермата до трапезата” цели да обхване цялата хранителна верига - от земеделските производители до потребителите, да я направи по-устойчива и да намали влиянието ѝ върху околната среда. Стратегията е част от Зелената сделка на Европейския съюз, поставяща амбициозни задачи пред екологичните и климатични политики на общността.

Стратегията трябваше да бъде представена от Европейската комисия на 29 април, но от изтекли документи става ясно, че датата на старта ѝ в момента се преразглежда и най-вероятно ще се промени. В идните седмици се очаква да бъде публикувана актуализираната програма на Комисията за тази година, от която ще стане ясно за кога е планирано обявяването на “От фермата до трапезата”.

От изтеклата чернова на програмата се вижда още, че ще бъдат преместени за по-късно през годината ключови елементи на стратегията, насочени към опазване на биоразнообразието. Един от тях е оценката на Директивата за устойчивата употреба на пестициди и на Стратегията за хуманно отношение към животните.

Въпросът за отлагането на стратегията “От фермата до трапезата” беше обсъждан през последните седмици, като фермерската асоциация КОПА-КОДЖЕКА настояваше за изместване на датата, заради натиска, който корона-кризата оказва върху земеделците. На подобни доводи се позова и Европейската народна партия (ЕНП), която поиска стартът на стратегията да остане за след лятото. В същото време 40 граждански асоциации адресираха писмо до вице-президента на Комисията Франс Тимерманс, в което настояха да се запази първоначално обявената дата за начало на “От фермата до трапезата” - 29 април 2020 г.

Дума

✓ **Без мита и ДДС за стоки, необходими за борба с последиците от пандемията**

Държавните органи, които осигуряват логистично стоки, необходими за борбата с последиците от пандемията от COVID-19, ще бъдат освободени от вносни мита и от ДДС, реши правителството на свое заседание, проведено дистанционно. Това се прави като част от решение, прието от Европейската комисия.

Облекчението важи за лекарствени продукти, медицински изделия и лични предпазни средства, необходими за борбата със заболяването. С приетото от кабинета постановление се създават национални правила, като се определят стоките, подлежащи на освобождаване от вносни мита и от данък върху добавената стойност, както и лицата, които могат да ползват правилата за освобождаване.

Също така министрите приеха и промяна в постановленията, с което се разширява обхватът на забраната за износ без разрешение на дезинфектанти и техни производни и на предпазни средства.

Става въпрос за еднократни гащеризони, медицински и хирургични маски за еднократна употреба, защитни очила, латексови/нитрилови ръкавици и калцуни. С решението се прецизира въведеното ограничение за износ на дезинфектанти и техни производни, като то обхваща дезинфектанти (биоциди) с доказано действие, т.е. такива, които са пуснати на пазара съгласно нормативните изисквания. Издаването на разрешения за предоставянето на пазара на биоциди и контролът върху тях се извършват от Министерството на здравеопазването.

✓ **Дългът на България е 20,4 на сто от БВП**

За миналата година България отчита втория най-нисък дълг в Европа и третия по големина бюджетен излишък за 2019 г. Това показват данни на Националния статистически институт и на Евростат, публикувани вчера. Единствено Естония

отчита по-нисък дълг спрямо икономиката си - 8,4%. Дългът на България за 2019 г. е в размер на 24,205 млрд. лв., което е 20,4% от БВП. През 2018 г. дългът е бил 22,3% от БВП, а през 2017 г. - 25,3%. През 2016 г. дългът е бил смущаващите 29,3%, защото увеличението беше значително (3,7 млрд. лв.) спрямо 2015 г.

От присъединяването на България към Европейския съюз през 2007 г. задълженията на страната се покачиха от 10,4 млрд. лв. до 26,9 млрд. лв. през въпросната 2016 г., когато имаше емисия от близо 2 млрд. евро външен дълг. Единадесет членки имат държавен дълг над 60% от БВП, като най-високият дял е регистриран в Гърция (176,6%), Италия (134,8%), Португалия (117,7%), Белгия (98,6%), Франция (98,1%), Испания и Кипър (по 95,5%).

✓ **Прокуратурата: КЕВР да не допуска неоснователно поскъпване на ток и парно**

Върховната административна прокуратура е отправила официално писмо до Комисията за енергийно и водно регулиране, с което иска тя стриктно да упражни правомощията си за регулиране на цените, за да не се допуснат неоснователни повишения на електрическата и топлинната енергия. Прокуратурата е сезирала КЕВР по повод публикации в медиите, в които се съдържат данни за заявени искания за повишаване на цената на топлинната и електрическата енергия.

По-рано стана известно, че КЕВР ще провери дали общинската "Топлофикация София" е завишавала сметките за март. Комисията се е сезирала по подадени сигнали и медийни публикации за оплаквания от клиенти на дружеството. За това КЕВР ще провери как парното е формирало ценообразуването на сметките за миналия месец. Резултатите ще бъдат публично обявени след приключването на инспекцията. В случай, че бъдат констатирани нарушения на топлофикационното дружество, комисията ще предприеме предвидените в закона административно-наказателни мерки. Дружеството пък увери, че априлските сметки за парно ще са с 26,5 на сто по-ниски заради намалената цена на газа с близо 43%. Освен това, след като им бъдат определени по-ниските цени за периода от 5 август м.г. до края на март, потребителите ще си получат надвзетите суми. За абонатите с прогнозни сметки на база миналогодишното потребление парите ще се връщат чрез изравнителната сметка, а при тези с реален отчет - още в следващата сметка след извършване на преизчисленията на цената на парното.

✓ **Пак удължават срока за летище Пловдив**

Срокът за подаване на оферти за концесията на летище Пловдив за пореден път бе удължен и вече е 10 юли. Тогава ще бъдат отворени заявленията за участие. Отварянето на офертите трябва да стане на 27 юли, а месец по-късно трябва да приключи процедурата, съобщиха от Министерството на транспорта. Такъв поне е настоящият план на ведомството, което беше принудено заради коронавируса да удължи сроковете. Те изтекоха на 10 април, като кандидати без изненада нямаше. Тогава обаче все още не беше напълно ясно дали срокът ще се удължи и с колко или процедурата ще се прекрати. Кандидат-концесионерите трябва да са оперирали на поне едно международно летище с поне 450 хил. души пътничопоток за не по-малко от 5 през последните 10 години.

✓ **Николай Неновски сменя Лена Русинова в БНБ**

Президентът Румен Радев е издал указ, с който назначава Николай Неновски за член на УС на Българската народна банка. Указът е обнародван в "Държавен вестник", а назначението е от 13 юни 2020 г. В момента квотата на президента в управата на централната банка е заета от Лена Русинова, назначена от предишния президент Росен Плевнелиев.

Неновски е завършил икономика в Московския държавен университет "М. Ломоносов" и икономика и финанси във Франция и Швейцария. През 1996 г. защитава докторат в Института по икономика на БАН. Дълги години преподава "Теория на парите" и "Международни финанси" в УНСС. Доктор на икономическите науки от 2006 г.

От 1996 г. до 2008 г. работи в БНБ, където е бил ръководител на отдел "Икономически анализи и прогнози", а в периода 2003-2008 г. е член на УС на БНБ.

От 2010 г. е преподавател в Университета в гр. Орлеан, Франция, а от 2012 г. е редовен професор в университета "Жул Верн" в гр. Амиен, Франция, където предава дисциплини, свързани с паричната политика, европейската интеграция, паричните режими и финансовите кризи. От 2018 г. е асоцииран професор във Висшата школа по икономика в Москва. От 2012 г. ръководи Международния паричен център в УНСС.

✓ **ЕС отпуска 3 млрд. евро за 10 държави**

Европейският съюз реши да отпусне 3 милиарда евро за съседните страни за борба с икономическите последици от пандемията от коронавирус, включително 1,2 милиарда евро за Украйна. Това се посочва в изявление на Европейската комисия, разпространено в Брюксел.

"Европейската комисия одобри предложение за предоставяне на пакет от макрофинансова помощ в размер на 3 милиарда евро на 10 партньори в политиката за разширяване и съседство, за да им помогне да ограничат икономическите последици от пандемията от коронавирус", се казва в документа.

В него се указва, че Украйна ще получи най-голямата сума - 1,2 милиарда евро, съобщи ТАСС.

В съобщение за пресата Европейската комисия заяви, че след предварителна оценка на нуждите от финансиране се предвижда средствата да се разпределят, както следва: Република Албания (180 милиона евро), Босна и Херцеговина (250 милиона евро), Грузия (150 милиона евро), Йордания (200 милиона евро), Косово (100 милиона евро), Република Молдова (100 милиона евро), Черна гора (60 милиона евро), Република Северна Македония (160 милиона евро), Република Тунис (600 милиона евро) и Украйна (1,2 милиарда евро).

„Средствата ще бъдат предоставени за период от 12 месеца под формата на заеми при изключително благоприятни условия, за да помогнат на тези държави да покрият непосредствените си, спешни нужди от финансиране“, се казва в съобщение на Европейската комисия.

Предложението е част от стратегията „Екип Европа“, стабилен и целенасочен отговор на ЕС в подкрепа на усилията на партньорските страни за справяне с пандемията от коронавирус.

✓ Повечето държави в ЕС са овладели епидемията

Голяма част от държавите в ЕС са съобщили днес, че са овладели епидемията от коронавирус, обяви тази вечер зам.-председателят на ЕК Марош Шефчович след онлайн заседанието на министрите по европейските въпроси на 27-те. По неговите думи държавите в ЕС са единодушни, че когато се пристъпи към облекчаване на ограничителните мерки, трябва да се използват научни данни, като се следи съотношението между броя на заразените и на болните, приети в спешните отделения.

Шефчович добави, че 18 екипа в ЕС работят за създаването на ваксина срещу новата болест и разполагат с бюджет от 140 милиона евро.

Жертвите на новия коронавирус по света са 180 289, от които близо две трети (112 848) са в Европа, показва преброяване на АФП. Общият брой на заразените е 2 596 383, около половината от които е също в Европа.

В повечето европейски страни, включително в най-засегнатите, се наблюдава стабилизиране или дори бавно затихване на епидемията, което кара много от тях внимателно да обмислят стъпки за възстановяване на обществения и икономическия живот.

Мениджър

✓ Умерен оптимизъм на борсите в Европа

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха повишения в ранната търговия днес, след като вчера Италия обяви, че ще смекчи някои от ограничителните мерки срещу разпространението на COVID-19 от 4 май.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 4,5 пункта, или 1,39%, до 328,81 пункта. Бенчмаркът е напреднал с около 21% в сравнение с мартенското си дъно благодарение на множеството приети мерки за подкрепа на европейската икономика. Вниманието на инвеститорите е насочено към видеоконференцията на лидерите на ЕС в четвъртък, на която се очаква те да обсъдят дългосрочен бюджет за рестартиране на икономиката. Въпреки това индексът остава на 24% под последния си връх, регистриран през февруари.

Немският индекс DAX отчете ръст от 130,21 пункта, или 1,27%, до 10 380,06 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 84,64 пункта, или 1,5%, до 5 725,67 пункта. Френският измерител CAC 40 се повиши с 31,01 пункта, или 0,71%, до 4 388,7 пункта.

Почти всички европейски сектори отчетоха ръст, като банковият индекс SX7P напредна с 1,97% въпреки че най-големите кредитори в региона се готвят да последват американските си аналози и да заделят милиарди евро в опит да покрият потенциалните загубите от неизплатените заеми заради кризата с коронавируса.

Подиндексът SXEP, в който влизат компаниите от енергийния сектор, се повиши с 1,97% на фона на продължаващата волатилност на петролните пазари. Днес сортът Брент достигна най-ниски ценови дъна от 1999 г.

„Подобно на факта, че предприетите от властимащите мерки срещу икономическите последици от кризата с COVID-19 няма да бъдат достатъчни, за да предотвратят глобалната рецесия, свиването на добива на петрол няма да доведе до увеличение на цените, освен ако търсенето не започне отново да расте“, коментира Константинос Венетис, старши икономист в TS Lombard.

Що се отнася до течащият сезон на корпоративните отчети, анализаторите очакват печалбите на компаниите, включени в STOXX 600, да паднат с 37% на годишна база през второто тримесечие и с 27,6% през третото.

Акциите на френската група за луксозни стоки Kering, собственик на марките Gucci, Alexander McQueen и Saint Laurent, паднаха с 6,01%, след като компанията обяви, че продажбите и в Китай са понесли сериозен удар в Китай заради кризата с коронавируса.

Книжата на швейцарския фармацевтичен гигант Roche поскъпнаха с 1,5%, след като компанията потвърди прогнозата си за продажби и печалба през 2020 г. на фона на растящото търсене на новите и тестове за COVID-19.

Нов спад на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса записаха нови понижения във вторник на фона на безпрецедентните разпродажби на петролните пазари, пише Си Ен би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 631,56 пункта, или 2,67%, до 23 018,88 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 изтри 86,6 пункта от стойността си, или 3,07%, завършвайки сесията при ниво от 2 736,56 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете спад от 297,5 пункта, или 3,48%, до 8 263,23 пункта.

Вниманието на търговците остана насочено към развитието на петролните пазари, където фючърсите на американският суров петрол West Texas Intermediate с доставка през юни се сринаха с 43,4% до 11,57 долара за барел. Този спад идва на фона на колапса на стойността на барел петрол с доставка през май, която падна под нулата в понеделник.

За негативните нагласи на пазарите допринесе и IBM, чиито акции поевтиняха с 3,03%, след като технологичният гигант отчете спад на приходите през първото тримесечие от 3,4% на годишна база. Книжата на Salesforce и Oracle поевтиняха с 7,50% и 4,82%, след като IBM предупреди, че някои от софтуерните и бизнес ориентираните ѝ сегменти страдат от насрещни ветрове през последните две седмици на март, заради коронавируса.

„Вече е почти невъзможно да се оценят фундаментите на фондовите пазари. Главните финансови директори на компаниите изтеглят прогнозите си за следващото тримесечие, защото в момента нямат представа как ще изглежда търсенето“, коментира Дейвид Пърсел, главен изпълнителен директор на Alternative Capital.

Разнопосочна търговия в Азия

Основните индекси на борсите в Азиатско-тихоокеанския регион записаха смесени резултати в сряда на фона високата волатилност на цените на петрола, пише Маркетоуч.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 се понижи с 142,83 пункта, или 0,74%, до 19 137,95 пункта, като акциите на технологичния конгломерат Softbank поевтиняха с 4,70%.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете ръст от 16,97 пункта, или 0,6%, до 2 843,98 пункта, докато по-малкият измерител Shenzhen Composite напредна с 18,38 пункта, или 1,05%, до 1 771,8 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng се повиши с 92,19 пункта, или 0,39%, до 23 885,74 пункта, като акциите на Tencent и Alibaba поскъпнаха съответно с 2,20% и 0,69%.

Южнокорейският измерител Kospi се повиши с 16,77 пункта, или 0,89%, до 1 896,15 пункта. В Австралия ASX 200 остана без промяна при ниво от 5 221,2 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 1,60 пункта, или 0,37%, до 430,72 пункта. BGBX40 напредна с 0,22 пункта, или 0,24%, до 91,28 пункта. BGTR30 се повиши с 1,24 пункта, или 0,28%, до 442,82 пункта. BGREIT регистрира ръст от 0,45 пункта, или 0,35%, до 128,81 пункта.

✓ Потребителите станаха предпазливи, личните спестявания в Европа ще нараснат до 2,3 трлн. евро

Спестяванията на домакинствата в Европа могат да нараснат до 2,3 трилиона евро през второто тримесечие на 2020 година в резултат на COVID-19 кризата. Това показва анализ на Euler Hermes, лидер в застраховането на търговски кредити в света и у нас. Прогнозата на експертите е, че потребителите на Стария континент ще увеличат личните си резерви с общо 1,3 трилиона евро или 10% от БВП в сравнение с началото на годината. Основните причина са намаленото индивидуално потребление заради ограничителните мерки в държавите, както и предпазливостта и притесненията за финансовата стабилност, пораждащи се от увеличението на безработицата и намаляването на доходите.

Драстичен спад на индивидуалното потребление по време на ограничителните мерки в Европа до 35% прогнозира още новият доклад на Euler Hermes. В допълнение, очакванията са 40% от активното население да бъде засегнато от частична безработица, което ще доведе до намаляване на възнагражденията и съответно на разполагаемите средства с 20 до 40%. В резултат доходите на домакинствата вероятно ще спаднат средно с между 8 и 16%.

Комбинацията от тези два фактора се очаква да доведе до поддържане на по-значителни спестявания дори в периода на отслабване на мерките. Прогнозата на Euler Hermes е, че след очакваното отпадане на ограниченията, в края на 2020 година резервите на домакинствата в Европа ще останат на средно ниво от 21%. Индивидуалното потребление съответно също ще остане по-ниско – с 10% до 15% под предкризисното.

“В несигурни времена домакинствата стават по-чувствителни към риска и се въздържат от потребление и инвестиции. Това превантивно поведение обаче е пречка за икономиката и я задържа под потенциала ѝ за развитие.”, предупреждават експертите на Euler Hermes. Според анализа тези екстра спестявания обичайно остават “заключени” под формата на депозити в банките, които пък същевременно затягат политиката си за отпускане на кредити. Тенденцията за увеличаване на резервите на домакинствата се очаква да бъде по-осезаема в държави с по-съществен ръст на безработицата и по-високи нива на задлъжнялост на домакинствата като Норвегия, Швеция, Дания и Обединеното Кралство.

“Ако тенденцията за увеличаване на спестяванията и ограничаване на разходите на домакинствата се задълбочи и в България, това ще има съществено отражение върху икономиката. Това е така, защото през последните години именно индивидуалното потребление беше основният двигател за развитие у нас, като в годишните си доклади ние индикирахме този дисбаланс.”, уточнява Камелия Попова, управител на Euler Hermes за България.

Според експертите правителствата в Европа трябва да започнат да търсят решения срещу задържането на високи нива на спестяванията на домакинствата. Някои от посоките, в които може да се случи това са създаване на работни места и подкрепа на бизнеси с мултиплицираща се стойност, повишаване на финансовата грамотност на потребителите и популяризиране на модели, които демонстрират гаранции за финансова стабилност на населението.

✓ Ускорено инвестиране във възобновяема енергия - лост за икономическо възстановяване

Възобновяемата енергия би могла да доведе до икономическо възстановяване от COVID-19 чрез стимулиране на глобалните печалби от БВПс почти 100 трилиона долара (92 трлн. евро) до 2050 г., сочи [доклад](#) на Международната агенция за възобновяема енергия, цитиран от The Guardian.

Докладът установи, че ускоряването на инвестициите във възобновяема енергия може да доведе до огромни икономически ползи, като същевременно спомогне за справяне с глобалната климатична ситуация.

Генералният директор на агенцията Франческо Ла Камера заяви, че глобалната криза, причинена от пандемията от коронавируса Covid-19, е разкрила „дълбоките уязвимости на сегашната система“ и призова правителствата да инвестират във възобновяема енергия, за да стартират икономическия растеж и да помогнат за постигане на целите в климата.

Основният доклад на агенцията показва, че ускоряването на инвестициите във възобновяема енергия в действителност биха се изплатили, връщайки между 3 и 8 долара за всеки инвестиран долар.

Освен това ще се удвои броят на работните места в сектора до 42 милиона през следващите 30 години и измеримо ще се подобрят глобалните резултати в здравеопазването и благосъстоянието.

„Правителствата са изправени пред трудна задача да овладеят здравната спешна ситуация, докато въвеждат основни мерки за стимулиране и възстановяване“, заяви Ла Камера. „Ускорявайки възобновяемите енергийни източници и превръщайки енергийния преход в неразделна част от по-широкото възстановяване, правителствата могат да постигнат множество икономически и социални цели в преследването на устойчиво бъдеще.“

Докладът също така установява, че възобновяемата енергия може да ограничи повишаването на глобалните температури, като допринесе за намаляване на емисиите на въглероден диоксид от енергийната индустрия с 70% до 2050 г. чрез замяна на изкопаеми горива.

Възобновяемите енергийни източници могат да играят по-голяма роля за намаляване на въглеродните емисии от тежката промишленост и транспорт, достигайки практически нулеви емисии до 2050 г., особено чрез инвестиране в зелен водород.

Горивото с чисто изгаряне, което може да замести газовете от изкопаеми горива в производството на стомана и цимент, може да бъде направено чрез използване на огромни количества чиста електроенергия за разделяне на водата на водородни и кислородни елементи.

„Докато светът изглежда се възстановява от настоящите здравни и икономически кризи, ние сме изправени пред избор: можем да преследваме модерна, чиста, здравословна енергийна система или можем да се върнем назад до старите, замърсяващи начини за правене на бизнес. Трябва да изберем първия“, заяви Андрю Стийр, който е изпълнителен директор на Института за световни ресурси.

Призивът за екологично възстановяване от коронавирусната криза идва след предупреждение от д-р Фатих Бирол, ръководител на Международната агенция по енергетика, че правителствените политики трябва да бъдат въведени, за да се избегне инвестиционно прекъсване в енергийния преход.

„Не трябва да допускаме днешната криза да компрометира прехода на чиста енергия“, каза той.

Игнасио Галан, председател и изпълнителен директор на испанския гигант за възобновяеми източници Iberdrola, който е собственик на Scottish Power, заяви, че компанията ще продължи да инвестира милиарди във възобновяема енергия, както и в електрически мрежи и батерии, за да помогне за интегрирането на чистата енергия в електроенергията.

„Зеленото възстановяване е от съществено значение, когато излизаме от кризата, причинена от COVID-19. Светът ще се възползва икономически, екологично и социално, като се съсредоточи върху чистата енергия“, каза той. „Изравняването на икономическите стимули и пакетите от политики с климатичните цели е от решаващо значение за дългосрочна, жизнеспособна и здрава икономика.“

✓ **Нова дългова криза в Еврозоната е малко вероятна. Но, разделението Север-Юг ще се изостри**

Държавният дълг на Еврозоната ще нарасне значително през тази година заради кризата коронавируса, но вероятността това да прерасне в нова дългова криза е малка. Драматичните разлики в задлъжнялостта на отделните страни членки в резултат на пандемията обаче може да се превърнат в истинско изпитание за единството на региона на единната валута, пише Ройтерс.

Международният валутен фонд очаква дългът на Еврозоната да скочи с повече от 13% от брутния вътрешен продукт на региона за тази година, достигайки равнище от 97% от БВП. Тези прогнози идват на фона на очакваното от МВФ безпрецедентно свиване на икономиката на Еврозоната с 7,5% през тази година. Въпреки прогнозите за масово поемане на дългове, ефектът по доходността на облигациите остава слаб.

Лихвените проценти по държавните облигации на Италия, Испания, Гърция и Португалия са нараснали само с 40 до 50 базисни пункта от началото на кризата благодарение на масовото изкупуване на държавни ценни книжа от страна на Европейската централна банка (ЕЦБ)“

„Докато ЕЦБ буквално прочиства всичките си вторични пазари... рискът от нова дългова криза е почти нулев“, коментира Кристофър Демби, икономист от Saxo Bank, като неговото мнение се споделя от множество икономисти и официални лица.

Този път ситуацията е различна

Ако трябва да сравним днешната ситуация с тази по време на дълговата криза в Еврозоната от 2010-2012 г., най-голямата разлика е в поведението на ЕЦБ. По време на дълговата криза ЕЦБ не даваше безрезервни обещания, че „ще направи всичко необходимо“, за да подкрепи еврото. Когато тя бе готова да предприеме подобни действия в средата на 2012 г., кризата приключи.

Освен това, тогава не съществуваша нито програмата за неограничено изкупуване на облигации Outright Monetary Transactions (OMT), известна на български още като програмата за Директни парични трансакции (ДПТ), нито пък Европейският стабилизационен механизъм (ЕСМ) - спасителния фонд на блока в размер на 410 млрд. евро, от които може да се теглят заеми с ниски лихви и малко условия.

Затова притесненията днес са различни. Проблемът е, че южните страни от Еврозоната ще трябва да се възстановят от кризата чрез натрупване на огромен дълг, докато на север няма да има подобни проблеми. Ключовият риск в случая е политически – за да се запази цялостта на Еврозоната, тя не трябва да позволява на националистическите и евроскептичните партии на юг да се възползват от ситуацията и да насочат общественото мнение срещу ЕС, смятат икономисти.

„ЕЦБ може да закупи много италиански облигации, но не може да убеди пазарите, че Италия иска да остане в Еврозоната завинаги“, коментира Холгер Шмидинг, главен икономист на Berenberg Bank.

„Рискът е, че някое бъдеще италианско правителство може да поиска страната да се раздели с еврото. Въпроса не е в детайлите, а в потенциалната политическа реакция“, добавя той.

Скок на разликата в задлъжнялостта – заплаха за еврото

Непосредственият фискален отговор на Германия към пандемията бе почти седем пъти по мащабен от този в Италия, където здравната криза е значително по-тежка, заяви председателят на Еврогрупата Марио Сентено пред Европейския парламент. По неговите думи една подобна „фрагментация“ подкопава единния пазар и еврото.

Въпреки това, разликите в задлъжнялостта между отделните страни членки на Еврозоната ще продължат да растат. Международният валутен фонд (МВФ) прогнозира ръст на гръцкия държавен дълг с 22 пункта до 200% от БВП, докато очакванията за този на Италия са да скочи с близо 21 пункта до 156% от БВП. Испанският държавен дълг ще нарасне с 18 пункта до над 113%. Франция, Португалия и Белгия също ще бъдат засегнати тежко, прогнозира МВФ.

В другия край на спектъра са Германия, чиито дълг ще нарасне само с 9 пункта до 69% от БВП и Холандия, където скокът ще бъде с 10 пункта до 58%. Австрия, Финландия, Словакия и балтийските страни също ще отчетат сходен или малко по-голям ръст, но нивата дълг там ще останат далеч под тези на южните страни.

„Бих се обзаложил на 100 евро, че дълговата криза няма да се завърне през следващите една или две години“, коментира Карстен Бжешки, икономист от ING.

„Въпреки това, бих заложил още 100 евро, че Еврозоната ще се изправи пред екзистенциална криза. В известна степен пандемията от коронавирус ще ускори този процес. Тя ще върне на дневен ред фундаменталния въпрос за това коя е правилната политика и как да се справим с високия държавен дълг“, добавя той.

„Настоящата криза ще доведе до изостряне на икономическите различия между Севера и Юга. Югът ще бъде по-силно засегнат от кризата, а Северът ще излезе от нея в по-добро състояние и то за по-кратко време“, казва още Бжешки.

Този проблем ще бъде основата тема на дискусията между лидерите на ЕС по време на видеоконферентната им среща в четвъртък. Залогът е най-големият актив на ЕС – единният пазар от 450 млн. потребители, които не може да функционира ефективно, ако разликите между отделните страни са твърде големи.

„Има риск настоящата криза да доведе до още по-голямо раздалечаване между фундаментите на страните от Еврозоната“, коментира Реза Могадам, главен икономически съветник в Morgan Stanley.

Грантове или заеми – как да се избегне натрупване на дълг

Предприетите до момента мерки не адресират проблема с дълга в силно задлъжнелите страни като Италия и и „фрагментацията“ на Еврозоната: различни темпове на растеж, продуктивност, безработица или банково кредитиране, добавя Могадам.

За да предотврати изострянето на тези различия, ЕС търси идеи за това как да се избегне натрупване на нов дълг в Юга, като същевременно с това се не прибавя до емитиране на общ дълг, идея, която не среща одобрение в Берлин, Хага, Виена или Хелзинки.

„Определено съществува напълно истински риск от политическо напрежение между Севера и Юга, както в средносрочен, така и в дългосрочен план“, заяви официален представител на Еврозоната.

„Основният проблем са нивата на дълг, защото те ще нараснат навсякъде, но скокът в Юга ще бъде по-критичен и ще ограничи свободата на действие през идните години“, добавя той.

За да се избегне трупване на дълг на юг, Испания призовава за безвъзмездни грантове – пари, които ще бъдат взети от ЕС и прехвърлени на най-нуждаещите се страни.

„Ако постигнем споразумение за предоставяне на част от финансовата помощ под формата на грантове, това ще ограничи проблема с дълга“, обясни друг представител на Еврозоната.

Тази идея обаче среща почти толкова опозиция, колкото предложението за емитиране на общ дълг.

„Подобни предложения за трансфер на средства няма да минат, с или без коронакриза. Това, разбира се, ще раздразни Италия, Испания, Португалия и Франция, което ще доведе до нов ръст на политическото напрежение“, добавя той.

✓ Чехия увеличава плана за помощ на компаниите и работещите до 47 милиарда долара

Чешкото правителство увеличава плана за помощ на пострадалите от икономическия спад заради коронавируса компании и работещи до 1,19 трилиона крони (47,01 милиарда долара), съобщи министърката на финансите Алена Шилерова, цитирана от Ройтерс.

Обявените по-рано средства бяха 1 трилион крони, припомня БТА. Правителството ще предостави 216 милиарда крони под формата на преки помощи, включително данъчни облекчения за компаниите и програми за помощи за работещите.

По-голямата част от останалите средства ще послужат за кредитни гаранции, посочи Шилерова пред чешката телевизия.

Пакетът се равнява на 217 на сто от годишния брутен вътрешен продукт (БВП) на страната, уточни тя. В началото на тази седмица правителството увеличи заложения в държавния бюджет дефицит с 50 процента до рекордните 300 милиарда крони.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Вирусът и ние - всичко за тестовете за COVID-19 от проф. Тодор Кантарджиев
- Политика и правосъдие - гост министър Данаил Кирилов
- Извън контрол - как дрогата влияе на съзнанието?
- Зад волана по време на карантина - увеличават ли се пътните инциденти?

БТВ, "Тази сутрин"

- Как се стигна до заразяването на 12 медици в софийската болница "Св. Иван Рилски"?
- Да бъде ли забранено на младите шофьори да карат мощни коли?
- БСП срещу закона за извънредното положение. Следи ли властта по-лесно телефоните ни?
- Как родителите ще получат училищните закуски под формата на хранителни пакети за вкъщи?

Нова телевизия - "Здравей, България"

- Свидетелски разказ на жената, подаде първа сигнал до 112 за катастрофата с Милен Цветков
- Предложение за промени в Наказателния кодекс: Без книжка до живот за дрогирани и пияни шофьори
- Как се лекува COVID-19 и какъв е профильт на заболялите? В студиото гостува полковник д-р Георги Попов, началник катедра „Инфекциозни болести“ във ВМА
- ЕС с препоръки за бавно разхлабване на ограничителните мерки. Какво решиха страните членки? Разговор с министър Екатерина Захариева
- Наркотици и рап в Съдебната палата. Проверка на Агенцията за закрила на детето за скандалният видеоклип с участието на малолетни.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Калина изпраща баща си, спазва правилата: В по-добри времена ще е поклонението за тези, които ценяха Милен

в. Труд - Тъпчем се в малки жилища

в. Телеграф - Всеки трети наркоман зад волана с условна

в. Монитор - Сезонът на морето започва от август

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - От Гергьовден -повече български продукти в хипермаркетите

в. 24 часа - Президентът прати в БНБ критик на еврозоната

в. Труд - Подчинен на Панов пуснал рапъри в Съдебната палата

в. Труд - Тихо мачкат делото за смъртта на Милен

в. Телеграф - Заразените надминаха 1020, настигаме Хонконг

в. Телеграф - Трима българи залостени на летището във Франкфурт

в. Монитор - Държавата плаща 40% на засегнатите и след кризата

в. Монитор - 1000 души на ден взимат ПИК за онлайн данъчни декларации

Водещи интервюта

в. 24 часа - Проф. Иво Петров, дм медицински директор на „Аджибадем Сити Клиник Сърдечносъдов център“: При COVID-19 често други органи са по-засегнати от белия дроб

в. Труд - Министърът на образованието и науката Красимир Вълчев пред "Труд": Годината може да приключи онлайн, готови сме за късни изпити

в. Телеграф - Милиарди за земеделие, а ядем вносни домати

в. Монитор - Д-р Станимир Хасърджиев, председател на Националната пациентска организация: "Лекари ще могат да консултират във виртуален кабинет"

Водещи анализи

в. 24 часа - Масовото тестване и за дрогирани шофьори

в. Труд - Живеем с вирусите в динамично равновесие

в. Телеграф - Д-р Велислава Петрова, специалист по инфекциозни болести: Само ваксина за COVID-19 може да ни върне нормалния живот

в. Монитор - От подводница на кораб до порно.

✓ НАП напомня: Срокът за подаване на данъчни декларации до 30 април

Подаването на декларации за доходите на физически лица и плащането на данъка върху общата годишна данъчна основа трябва да стане до 30 април. Това напомнят от Националната агенция по приходите (НАП). В същия срок е необходимо да се декларират и внесат окончателните осигурителни вноски за 2019 година, казват още от там.

„Едноличните търговци, включително плащащи патентен данък, и земеделските стопани, избрали да се облагат като еднолични търговци, подават годишните си декларации за доходите до 30 юни 2020 г. Независимо от удължения срок обаче, много ЕТ вече са подали годишните си данъчни декларации, посочват от НАП. Ако желаят да ползват отстъпка от 5% върху данъка си за довносяне, тези лица следва да подадат годишната си декларация и да внесат дължимия по нея данък в срок до 1 юни. Също до края на юни е срокът, в който едноличните търговци и земеделските стопани, избрали да се облагат като еднолични търговци, трябва да декларират и внесат окончателните социални и здравни осигурителни вноски. Заедно с годишната си данъчна декларация, те подават и декларация образец № 6 с общия размер на дължимите за предходната година осигурителни вноски. Срокът за годишно изравняване на осигурителните вноски за физическите лица обаче остава непроменен - 30 април“, обясняват от НАП.

Ако едноличен търговец или регистриран земеделски стопанин, който се облага като ЕТ, е получил и доходи, които не са свързани с тази му дейност, те също декларират в срок до края на април, уточняват от приходната агенция. До края на юни пък трябва да подаде нова годишна данъчна декларация за всички доходи, включително и от дейността си като ЕТ, като направи и годишно изравняване на осигурителните вноски.

Приходното ведомство напомня, че подаването на данъчните и осигурителни декларации и документи, както и плащането към бюджета могат да се извършват чрез портала за електронни услуги на НАП, с персонален идентификационен код (ПИК) на НАП.

Междувременно над 230 000 души вече са подали годишните си данъчни декларации по електронен път до момента. Над 80 % от всички получени в агенцията формуляри са изпратени онлайн, като общият брой на обработените такива е малко над 284 800.

✓ **Пленумът на ВСС ще заседава онлайн**

Пленумът на Висшия съдебен съвет ще заседава днес. Както и предходния път, кадровиците ще обсъждат въпросите, касаещи съдебната власт, чрез онлайн заседание. Като извънредна точка в дневния им ред вероятно ще влезе обсъждането на казуса с клипа, сниман в сградата на Съдебната палата в София. В средата на февруари Върховния касационен съд като стопанин на имота е позволил заснемане на видеоклип на изпълнителя Алек Сандър.

В кадрите обаче се виждат полуголи танцьорки и деца с оръжие, които танцуват на фона на символите на Темида. Министърът на правосъдието Данаил Кирилов вече разпореди проверка. Тя показала, че участниците в клипа са имали разрешение на снимат, а съдържанието било предмет на договор между продуцентите на парчето и ВКС.

Агенцията за закрила на детето също се самосезира по казуса.

✓ **Румъния премахва напълно забраните за движение на гражданите от 15 май**

След 15 май, когато приключи извънредното положение, ограниченията за индивидуално движение ще бъдат премахнати, съобщи президентът Клаус Йоханис, цитиран от Нейн Ъклок.

Той направи това съобщение след среща по мерките за управление на епидемията COVID-19, на която присъстваха премиерът Людовик Орбан, министърът на вътрешните работи Марсел Вела, министърът на здравеопазването Нелу Татару и ръководителят на отдела за извънредни ситуации Раед Арафат.

„И така, след 15 май, след като настоящото извънредно положение приключи, ще премахнем ограниченията за хората. Няма да разширяваме индивидуалните ограничения за придвижване. Или, обратно, ще можем да се движим в публичните пространства, без да се налага предварително да заявяваме къде отиваме и защо. Става въпрос за индивидуалната свобода на движение“, каза той.

Йоханис добави, че след 15 май ще останат в сила много ограничения, като тези за събиранията в публичните пространства.

След 15 май всички ще трябва да носят защитни маски в затворени обществени пространства и обществения транспорт. Той каза, че задължението за носене на маски може да бъде отменено едва през следващата година.

„Ще имам среща с представителите на Министерството на образованието относно възобновяването на учебните занятия и конкретен план за връщащите се на училище ученици“, каза още президентът.

„Ще имаме поетапен план. Ще установим каква точно дейност може да бъде възобновена. Изключително важна дейност е училищната и дори днес следобед ще се срещна с ръководството на образователното министерство, за да започнем да изготвяме конкретен план за учениците, които се връщат в училище. Този план ще бъде публично представен веднага след като бъде съставен с всички съответни подробности“, каза Йоханис.

Междувременно се прави също оценка и план, който да предвиди как точно ще се възобнови икономическата дейност, особено в силно ограничените с мерките области, например търговската зона.

✓ **Австралия иска международно разследване на пандемията Covid-19**

Австралийският премиер Скот Морисън се опитва да си осигури подкрепа за международно разследване на пандемията от новия коронавирус, предаде "Ройтерс".

Морисън е обсъдил въпроса по телефона с президентите на САЩ и Франция, Доналд Тръмп и Еманюел Макрон, и с германската канцлерка Ангела Меркел, съобщи днес от неговата канцелария.

Инициативата на Австралия за независимо разследване на произхода на новия вирус и причините за неговото разпространение, както и за отговора на Световната здравна организация (СЗО), й навлече остри критики от страна на Китай, отбелязва "Ройтерс".

Китай съобщи на 31 декември за първи път за вируса на СЗО, а тя обяви глобално извънредно положение на 30 януари. Според критиците и двата пъти е било действано със закъснение и това е спомогнало за разпространението на коронавируса.

Според оценки на "Ройтерс" с вируса са се заразили около 2,3 милиона души, близо 160 000 от които са починали.

Същевременно "Ройтерс" съобщи, че френският президент Еманюел Макрон е отхвърлил идеята на австралийския премиер Скот Морисън за незабавно международно разследване на пандемията от новия коронавирус.

Макрон казал на Морисън в телефонен разговор, че сега не е времето за това. В момента има спешна необходимост да се действа в синхрон срещу вируса, а не да се търси кой е виновен, заявил още френският президент, каза представител на Елисейския дворец.

Макрон обаче признал, че "има някои въпроси", и подчертал "необходимостта от прозрачност от страна на всички играчи, а не само на СЗО".

✓ **СЗО: Коронавирусът ще е с нас още дълго време, САЩ да преосмислят финансирането**

В Африка пандемията едва сега започва, предупреди генералният директор на организацията

Ръководителят на Световната здравна организация (СЗО) заяви, че се надява администрацията на американския президент Доналд Тръмп да преосмисли финансирането си, но основното му внимание е насочено към овладяването на пандемията и спасяването на човешки животи, предава Ройтерс.

Има „тревожни тенденции нагоре“ в началната фаза на епидемията в части от Африка и Централна и Южна Америка, каза генералният директор на СЗО Тедрос Аданом Гебрейесус.

„Повечето страни все още са в началните стадии на епидемията, а някои, които бяха засегнати в началото на пандемията, започват да регистрират ново нарастване на случаите“, посочи Тедрос пред журналисти в Женева по време на виртуален брифинг.

„Не се заблуждавайте, остава ни да изминем още дълъг път. Този вирус дълго време ще бъде с нас“, каза той, но допълни, че епидемията в Западна Европа изглежда се стабилизира или намалява.

Американският президент Доналд Тръмп разкритикува миналата седмица начина, по който СЗО се справя с пандемията, и обяви, че спира финансирането на агенцията на ООН. Американският държавен секретар Майк Помпейо заяви днес, че САЩ силно вярват, че управляващата Комунистическа партия в Китай отчасти не е съобщила за епидемията от новия коронавирус навреме на СЗО.

„Надявам се, че замразяването на средствата ще бъде преосмислено и САЩ отново ще подкрепят работата на СЗО и ще продължат да спасяват животи. Надявам се, че САЩ смятат това за важна инвестиция – не само помощ за другите, а и за безопасността на САЩ“, посочи Тедрос.

Водещият експерт по извънредни ситуации на СЗО д-р Майк Райън предупреди да не се пристъпва към отваряне на глобалните пътувания твърде бързо и посочи, че това ще изисква „внимателно управление на риска“.

Той отбеляза ръста на заразените в Африка като увеличението с близо 300% на случаите в Сомалия през миналата седмица. „Ние сме в началото в Африка“, каза Райън.

Представителите на СЗО призоваха страните да продължат да инвестират в готовността си, като заявиха, че само 76% имат системи за наблюдение за откриване на случаи.

„Все още има много пропуски в защитата в света и нито една страна не е задействала всичко“, каза Тедрос. По отношение на критиките, че е трябвало да реагира по-рано, Тедрос защити решението на СЗО да обяви международно извънредно положение, най-високото ниво на тревога, едва на 30 януари.

„Връщайки се назад, мисля, че обявихме извънредното положение в правилния момент и когато светът имаше достатъчно време да реагира“, каза Тедрос и допълни, че тогава е имало само 82 случая на COVID-19 извън Китай и нито един починал.

Джеръми Фарар, директор на глобалната здравна благотворителна организация Wellcome Trust, заяви, че светът ще трябва да се научи да живее с новата болест COVID-19. „Това не е дискретен еднократен епизод. Моето мнение е, че сега това е огромна човешка зараза... Трябва да намерим начини да се справим с нея“, посочи той по време на онлайн брифинга.

✓ **Как Виетнам стана изненадващият победител в битката срещу коронавируса?**

Едва 268 потвърдени инфекции при население от 100 млн. жители и нито един смъртен случай - как успяха властите в Ханой?

Ставаше дума само за шест случая на зараза в село на 40 километра извън столицата на Виетнам Ханой. За местните власти обаче това беше достатъчно, за да предприемат радикална стъпка: 10-хилядното селище Син Лой беше напълно блокирано и на никой не бе разрешено да напусне града за 20 дни.

С това решение от 13 февруари Виетнам беше първата страна извън Китай, която започна масова карантина в условията на коронавирсната криза. Докато в германските градове все още се организираха карнавали, развиващата се страна в Югоизточна Азия вече беше преминала в кризисен режим.

Ранната решителност вече се отплаща на Виетнам: В сряда здравните власти на 100-милионната страна не съобщават за нито един нов случай на заразен с коронавирус за шести ден поред.

Общият брой на потвърдените инфекции е 268. Няма смъртни случаи в резултат на заболяването Covid-19. Така Виетнам се счита от експертите за една от малкото светли точки в глобалната борба срещу пандемията, а може също така се надява да се справи сравнително добре и с икономическата криза.

Докато големи части от Азия са изложени на опасност от изпадане в рецесия, икономистите смятат, че Виетнам все още може да очаква забележим икономически растеж. Международният валутен фонд (МВФ) и Азиатската банка за развитие (АБР) оценяват в публикуваните си през април годишни прогнози, че страната ще отчете най-силния растеж тази година сред икономиките на Югоизточна Азия.

Китай и Индия, които дълго време си оспорваха помежду си титлата на „двигателя за растеж в Азия“, ще гледат прахта на Виетнам. Въпреки че страната износител страда от слабото глобално търсене, МВФ очаква виетнамската икономика да нарасне с почти три процента през тази година. АБР обещава дори по-висок растеж: почти пет процента.

Международните наблюдатели са оптимистично настроени и по отношение на ограничаването на вируса: Световната здравна организация (СЗО) похвали правителството на Виетнам във вторник за справянето си с кризата. Дисциплината на населението при прилагането на мерките за социално дистанциране също е помогнала, заяви мениджърът на СЗО Такеси Касаи.

Неблагоприятната отправна точка

На пръв поглед успехът на Виетнам изглежда почти прекалено добър, за да е истина: преди два месеца, на 21 февруари, както Виетнам, така и Германия имаха общо 16 потвърдени случая на коронавирус. В Германия оттогава общият брой почти се увеличи с фактор 10 000, а във Виетнам - само с фактор 17.

При това отправната точка за Виетнам не беше благоприятна: страната е в непосредствена близост до първия епицентър на вируса в Китай, а китайците съставляват една трета от туристите във Виетнам.

В същото време развиващата се страна с доход на глава от населението от 2600 долара годишно разполага със значително по-малко ресурси за своята здравна система. При тези условия може ли наистина да се вярва на данните за успеха, докладвани от комунистическия режим в Ханой?

Джон МакАртър, който представлява щатските центрове за контрол и превенция на заболяванията (CDC) в Югоизточна Азия, отговаря директно на въпроса: Той обяснява колко тясно той и колегите му работят с местните здравни власти, съветвайки ги, съвместно проследявайки веригите за инфекции и оценявайки данните.

"Това ни дава възможност да разберем дали числата са правилни или дали могат да бъдат сведени само до липса на тестове", каза той на брифинг за пресата преди няколко дни. И след това зададе на своите виетнамски колеги изключително положителна оценка: „Към този момент няма данни, че тези цифри биха били неточни“.

Според официални данни Виетнам е извършил общо около 200 000 теста - повече от всички други страни в Югоизточна Азия. През април, след вирусна епидемия в село близо до Ханой с 13 случая, властите тестваха над 13 000 потенциални контакти. Почти всички тестове вече са оценени, съобщи Министерството на здравеопазването в понеделник - и досега са дали само отрицателни резултати.

„Политическа решителност на най-високо ниво“

Като цяло иначе затвореният режим в Ханой бе необичайно отворен и прозрачен в рамките на коронавирусната криза. Правителството провежда ежедневни пресконференции и публикува подробни доклади за ситуацията.

Премиерът Нгуен Сюан Пхук призова с военна риторика населението да започне „пролетна офанзива“ срещу вируса. „От самото начало във Виетнам имаше политическа решителност на най-високо ниво“, казва експертът на CDC МакАртър, обяснявайки успеха на Виетнам в ограничаването.

Страната затвори границата си с Китай още през януари. Тогава бяха затворени и училищата. В началото на февруари, само с шепа заразени, правителството обяви национална епидемия. По-късно страната се изолира изцяло за туристите от чужбина.

Десетки хиляди виетнамци, завърнали се от чужбина, трябваше да отидат в държавните карантинни съоръжения веднага след влизането си страната. Градовете Ханой и Хо Ши Мин бяха поставени под пълна блокада въпреки сравнително ниския брой на доказаните заразени.

В сравнение с други успешни примери, например Тайван или Южна Корея, където правителствата разчитат на масови тестове, подходът на Виетнам е сравнително евтин: „Виетнам избра бюджетен подход, който се оказа също толкова ефективен“, заяви виетнамският социален учен Хон Кон Нгуен. „Успехът на страната предоставя модел, който може да следват други развиващи се страни“.

Успехът в борбата с вируса сега дава възможност на правителството в Ханой да демонстрира щедрост в международен план: В началото на април то дари половин милион медицински маски за лице на страни, които очевидно се нуждаят повече от тях. Германия беше една от страните получатели.

✓ Германия одобри първото изпитание на ваксина за коронавирус

Новината предизвика еуфория сред инвеститорите на Biontech, чиито акции временно поскъпнаха с 50%

Германия одобри изпитание с хора на кандидат за потенциална ваксина срещу вируса, причиняващ Covid-19, разработен от биотехнологичната компания BioNTech, съобщи Ройтерс.

Изпитанието е едва четвъртото от подобен вид в света.

BioNTech разработва ваксината BNT162 заедно с фармацевтичния гигант Pfizer. Тестове са планирани също в САЩ, след като бъде получено одобрението от регулаторния орган там.

Първоначално Biontech и Pfizer възнамеряват да тестват четири варианта на ваксина на базата на РНК (мРНК) на за начало 200 доброволци на възраст между 18 и 55 години. След това се планира в проучването да бъдат включени още 500 души, включително възрастни хора.

С тази РНК технология телесните клетки се оставят да произвеждат отделни безобидни протеини на вируса, на които имунната система след това реагира, като произвежда антитела.

Технологията е особено интересна за изследователите, тъй като обещава сравнително бързо развитие на ваксини и бързо изграждане на производствени мощности. Все още обаче няма одобрения за такива продукти.

Новината предизвика еуфория сред инвеститорите на биотехнологичната компания: цената на акциите на Biontech на Франкфуртската фондова борса временно се повиши с 50 процента. По този начин пазарната капитализация на компанията достигна около 13 милиарда евро.